КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
"КИЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я"

Поліомієліт

Вчасне введення вакцини захищає дитину на все життя

Київ - 2015

Поліомієліт *- це інфекційне захворювання, при якому вражається центральна нервова система, шлунково-кишковий тракт і лімфатична система. Хвороба є найпоширенішою причиною виникнення у дітей фізичних недоліків.*

Вірус поліомієліту, потрапивши в організм, проникає в нервову систему через кров, вражає різні відділи, переважно рухові клітини спинного мозку, а також рухові корінці, що відповідають за рухи.

Першу згадку про цю недугу зустрічаємо ще в античних джерелах, але тільки в 19 столітті вона була описана німецьким хірургом Гейне і ним же названа поліомієлітом, а згодом шведський лікар Медіна, проаналізувавши спалах епідемії поліомієліту, довів його інфекційну природу. З 1959 року почали проводити масові щеплення від поліомієліту, що дало можливість значно знизити захворюваність на цю вкрай небезпечну інфекцію.

Причини захворювання

Збудник поліомієліту - вірус, що поширюється повітряно-крапельним шляхом, або разом з немитими продуктами і виділеннями хворої людини. Збудник захворювання досить стійкий, він здатний кілька місяців жити в молоці, на овочах, в стічних водах і фекаліях, однак не витримує впливу

дезінфікуючими препаратами і високої температури. Це єдиний спосіб обробки предметів ужитку або продуктів, що зменшує ризик зараження.

Інкубаційний період поліомієліту триває приблизно два тижні. Спочатку вірус потрапляє в кишечник і фіксується на слизових оболонках. Потім проникає в кровоносну систему, разом з кров'ю поширюється по всьому організму, зачіпаючи внутрішні системи й органи. Особливо страждають головний і спинний мозок, оскільки вірус вражає не тільки клітини, але й нервові закінчення, що відходять від мозку

Симптоми

Симптоми поліомієліту в більшості випадків починаються з головних болів, діареї і підвищеної температури. Крім цього, відзначаються різні неврологічні порушення. Вірус в організмі проходить кілька основних етапів, які в медицині розрізняють таким чином:

- інкубаційний період (тривалість складає від 2- до 21 дня) ;

- період передпаралітичний (діагностується млявість і слабкість м’язів, тривалість від 2 до 6 днів) ;

- паралітичний: м'язи стають важко керованими і ущільненими;

- відновний (тривалість становить приблизно один рік) ;

- період залишкових явищ, при якому зміни м'язів викликають деформацію кінцівок;

Діагностика

Діагностика грунтується на даних лабораторних досліджень і на клінічних проявах поліомієліту. Попередній аналіз встановлюють, виходячи з епідеміологічних даних і характерних проявів захворювання. Враховуються також дані про вакцинацію.

Остаточний діагноз ставлять, використовуючи вірусологічні дослідження. Вірус виділяють з носоглоткової слизу і випорожнень, рідше з цереброспинальної рідини. Щоб виявити рівень ураження рухових нейронів, користуються методом електронейроміографа, який дозволяє з точністю визначити електричну активність м'язів і нервів.

Як уберегтись від хвороби

На поліомієліт хворіють переважно діти, але ризик є і у дорослих. Найнебезпечніший в плані зараження період припадає на літо й осінь.

Щеплення проти поліомієліту рекомендується робити до 18 років, відповідно до Національного календаря щеплень дітей та дорослих.

У старшому віці воно необхідне лише в деяких випадках. Особливо це стосується тих, хто працює з вірусом поліомієліту в лабораторії або часто спілкується з інфікованими хворими. Якщо щеплення від поліомієліту зробити дитині, то для профілактики рекомендується ввести вакцину і його «нещепленим» батькам.

До важливих профілактичних заходів належить також своєчасне виявлення й госпіталізація осіб, підозрілих на захворювання на поліомієліт. *Хворих з виразною клінічною картиною поліомієліту госпіталізують, а контактні підлягають карантину протягом 20 днів*. За ними ведуть щоденний нагляд, дворазово вимірюють температуру тіла. Підвищення її, запальні явища у верхніх дихальних шляхах або розлади травної системи повинні розцінюватися як перші ознаки захворювання, у цьому разі карантин продовжують ще на 20 днів.

При появі поліомієліту в дитячому колективі хвору дитину госпіталізують, а на групу накладають карантин. Дітям цієї групи, що з якихось причин не були вакциновані проти поліомієліту, відразу роблять щеплення. Усім дітям вводять внутрішньом'язово гамма-глобулін. Якщо в групі трапився новий випадок захворювання, група переводиться на цілодобове обслуговування ще на 20 днів.
Під час дезінфекції приміщення стіни, підлогу, а також меблі протирають 3% розчином хлораміну і лише через 30 хв проводять вологе прибирання. Можна застосовувати також активовані розчини хлораміну. Предмети й інвентар для прибирання знезаражують 3% розчином хлораміну протягом 4 годин або 30-40 хв кип'ятять. Одяг, взуття та всі постільні речі дезінфікують у дезкамері.

Виділення хворих (кал, сечу, харкотиння) знезаражують сухим хлорним вапном або 3% розчином хлораміну з експозицією 4 години. Посуд, яким користувався хворий, заливають 3% розчином хлораміну на 1 годину або кип'ятять 30-40 хв. Мух знищують. Фрукти та овочі перед споживанням необхідно помити в проточній воді (під краном, з чайника) і ополоснути кип'ятком. Продукти харчування потрібно охороняти від мух.

Дитину, яка видужала від поліомієліту, не раніше ніж через 40 днів від початку захворювання переводять зі стаціонару на 12 днів у відділ для реконвалісцен
тів . Після виписування з лікарні дітям ще протягом двох тижнів забороняється відвідувати дитячий колектив або школу. Реконвалесцентів із залишковими явищами, котрі підлягають лікуванню у невропатолога або ортопеда, можна направляти у відповідні лікувальні заклади лише через півтора-два місяця від початку захворювання.

Під час поширення захворювань на поліомієліт дітям до 14 років забороняється відвідувати баню, купатися у водоймах з стоячою водою, відвідувати багатолюдні місця: кіно, театри, цирк, тощо.

Поліомієліт невиліковний, але йому можна запобігти. Неодноразове введення поліомієлітної вакцини захищає дитину на все життя. Розробка ефективних вакцин для профілактики паралітичного поліомієліту стала одним з найбільш великих медичних досягнень 20-го сторіччя.

Є два різновиди вакцин від поліомієліту, в Україні використовують обидві: ІПВ- інактивована вакцина, яка містить убитий вірус, яку використовують для перших двох щеплень дітей. Для наступних використовують ОПВ — оральну поліомієлітну вакцину, що містить ослаблений поліомієлітний вірус, який не становить загрози для організму. Вакцина ОПВ найбільш ефективна для того, щоб зупинити розповсюдження вірусу та забезпечити колективний імунітет.

Швидко зупинити поширення вірусу може загальна імунізація за допомогою оральної вакцини ОПВ.

Ситуація з вакциною від поліомієліту вже вирішена. Міністерство охорони здоров'я України отримало достатню кількість доз інактивованої вакцини проти поліомієліту (ІПВ) та вакцини проти поліомієліту оральної, живої (ОПВ) виробництва Санофі Пастер, Франція. Ці вакцини в найближчий період надійдуть у всі регіони України в повному обсязі. Вакцина є безпечна, ефективна, і найякісніша, якою користуються у світі.

Пам'ятайте, вакцинація є єдиним ефективним засобом профілактики захворювання поліомієлітом та попередженням його епідемій!

Відповідальний укладач
Головний лікар **В. П. Красник**
Редактор **В.В. Портяк**